

Viceborgmester bliver
ansat som lærer!
S. 18

Lene T: Vi lærer
noget af nogen!
S. 4

LÆRER

BLADET

SKOLENS OG LÆRERENS FRIHED // Alle anerkender nu, at folkeskolen i en årrække har været overstyret. Der kan igen tales om frihed i skolen. Undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil vil give skolerne og lærerne mere frihed. Holbæk og Esbjerg kan se frem til treårige forsøg med frihed fra statslige love og regler. Det er Holbæk-borgmester Christina Krzyrosiak Hansen (S) her på billedet glad for.

**NU BLIVER DER IGEN TALT OM
FRIHED I SKOLEN**

Odense Lærereforening
Danmarks Lærereforening kreds 82

Odense Lærereforening
Klæregade 19, 2. sal
5000 Odense C
Tlf. 6612 6890
082@dlf.org
Odenselaerereforening.dk

Åbningstider

Mandag:
Kl. 9.30-16.00
Tirsdag og onsdag:
Kl. 9.00-15.00
Torsdag: Kl. 9.00-16.00
Fredag: Kl. 9.00-13.00
Formanden træffes efter aftale.

DLF/A - FYN

Klæregade 7, 1. sal
5000 Odense C
Tlf. 7010 0018

LærerBladet

Erik Schmidt,
ansv. redaktør
erik@fjordager.com
Bladet redigeres journalistisk.
Lederen og den redaktionelle linje er ikke nødvendigvis udtryk for foreningens holdning.

Foto:

(Hvis ikke andet er nævnt)
Erik Schmidt
Forsidefoto: Holbæks borgmester Christina Krzyrosiak Hansen deltager i forsøg med mere frihed i skolen (Pressefoto fra Holbæk Kommune).

Næste blad

udkommer ca. 22.2.2021.
Deadline 25.01.2020
Redaktionen er afsluttet 01.11.2020.

Oplag: 2.500 stk.

Grafisk tilrettelægning og tryk:
Rosendahls A/S.

INDHOLD

METODEFRIHEDEN // Der har altid været kamp om lærernes professionelle friheder i folkeskolen, siden almueskolen blev til folkeskole. - Men man kan ikke undervise uden, sagde filosofen Jørgen Husted, der var med til at formulere lærernes professionsideal i 2002.

side 7

TRIVSEL // Sanderumskolen har efter to år fået vendt dårlig trivsel. Tillidsrepræsentant Natasja Friimose og skoleleder Claus Fagerlund Bayer er sammen om at styrke gennemsigtighed, dialog og involvering.

side 4-5

TRIVSEL // Specialskole er inde i en ond spiral med en ustabil økonomi, dårlige normeringer, en overbelastet ledelse og dårlig trivsel blandt medarbejderne.

side 14-15

BUDGET 2021 // Folkeskolen skal ikke længere lide under de store ubalancer mellem budget og forbrug på det specialiserede socialområde. Den store kasse blev ved budgetforhandlingerne åbnet. Men OLF ønsker en genopretningsplan for skolen. Ved næste budget skal der afsættes 100 mio. kr. mere til skolen, siger formanden.

side 16-17

- 4 **Alle har en stemme.**
- 5 **Trivselsmåling: Stor forskel fra skole til skole.**
- 6 **Opgør med overstyringen.**
- 7 **Er lærernes metodefrihed på vej tilbage?**
- 8 **Vi lærer altid noget af nogen!**
- 9 **Crawley genopstiller til byrådsvalget.**
- 10 **OLF mener: Forbedret trivsel på skolerne, men..**
- 11 **Opfordring til samling.**
- 12 **Kun få vil være skoleleder.**
- 16 **Arbejds miljø på specialskole inde i ond spiral.**
- 19 **Frygten skal også håndteres.**

AKTUELT

CORONAPANDEMIEN OG SKOLERNE

Coronaen stopper ikke ved skolens matrikel. Odense Lærereforening stopper heller ikke med at tage alle bekymringer og henvendelser med det rigtige sted hen. OLF arbejder vedholdende med at lægge et pres på Odense Kommune og arbejder sammen med Danmarks Lærereforening for, at lærernes stemme bliver hørt.

OLF har sendt seneste medlemsbrev - blandt andet med forslag om individuel forberedelse derhjemme og øget rengøring - videre til råd kvinde Susanne Crawley, skolechefen og Skolelederforeningen.

186 mio. kr.

Så meget afsættes der på Budget 2021 til det specialiserede socialområde

Kilde:
Odense Kommune

BUDGET 2021 LUKKER HULLER

I Odense Kommunes Budget 2021 lykkes det at få tilført penge til at lukke det økonomiske underskud på det specialiserede socialområde. Det er positivt for folkeskolen i den forstand, at det i årevis i høj grad har været folkeskolens budget, der har skullet finansiere store dele af det underskud, der igen og igen er opstået.

Partierne bag skattestigningen har også tilført yderligere midler til folkeskolen, som skal sikre, at budgettet til visiterede elever er i balance. Mange skoler har i årevis oplevet ubalance på visitationsmodellen.

Nu vi taler om frihed i skolen ...

Erik Schmidt
LærerBladets
redaktør

EFTER MANGE ÅRS stærk og systematisk styring af skolen og lærerne taler alle parter nu om, at skolerne skal have mere frihed.

Det gør børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil (S), det gør KL's topfolk, det gør skolepolitikere fra højre til venstre, og i Odense talte Susanne Crawley (R) om det, før det blev moderne.

"Vi skal ikke have kortere skoledage, men skolerne skal have mere frihed," sagde børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil for nylig.

At skolerne har udsigt til mere frihed betyder, at skolelederne kan vælge lokalt tilpassede løsninger, men også at de kan tilpasse skolens ydelser efter kommunens og skolens eget økonomiske niveau. Det er både godt og skidt. Godt, fordi alle skoler er forskellige. Skidt, fordi presset på kommunerne for at hæve budgetterne svækkes.

MEN DER ER NOGET ANDET

Ægte frihed i skolen betyder ikke bare, at skolerne må have mere frihed. Det betyder også, at lærerne må have det. Det er lærerne, der underviser, og som derfor har nøglen til skattekisten med viden, kultur og etik.

Pædagogisk flair er blandt andet udtryk for en særlig faglig og psykologisk indsigt og følsomhed, der gør læreren i stand til at få den enkelte elev til at åbne sig over for omverden, fagenes indhold og "den anden", men også med motivation og mild tvang bringe eleverne i kontakt med kulturen, generationerne før dem og andet liv, end det kendte.

At lærerne får mere frihed betyder, at de-

res fag, pædagogikken og didaktikken kan komme i arbejde.

Lærernes frihed er altså ikke bare frihed fra nationale test, elevplaner og bureaukrati. Det er en frihed til noget. Det er en professionel frihed, der skal sætte lærerne i stand til at undervise med nærvær og kvalitet.

Grundtvig vidste det. Allerede for mere end 200 år siden var der altså skolefolk, der var klar over, at "undervisningens held ustridigt beror på lærer og lærings vilje" og ikke alt mulig andet.

HVORDAN ER METODEFRIHEDEN begrundet? Den er begrundet i, at alle elever og lærere er forskellige. Den fik skærpet betydning med den såkaldte undervisningsdifferentiering, der blev indført med 93-loven og afgørende betydning med inklusionsloven i 2012, som gjorde, at mangfoldigheden af elever øgedes. Derfor er det helt uforståeligt, at metodefriheden gradvist og i det skjulte er blevet indskrænket.

Det var den velorkestrerede kampagne mod "den privatpraktiserende lærer", der kompromitterede metodefriheden, og KL udnyttede kampagnen til stort set at afskaffe den individuelle forberedelse i 2013-14. Nu skulle lærerne udelukkende arbejde i teams. Sådant var tankegangen hos politologer og økonomer i Finansministeriet, KL og de kommunale forvaltninger. De troede at, det var mere "produktivt".

Deri tog de fejl. Desuden er det malplaceret at tænke produktivitet i børneskolen. Økonomien er et redskab. Ikke et mål. Det er eleven, der er målet. Skolen. Undervisningen. Dannelsen til menneske og borger. ▲

Lærernes frihed er altså ikke bare frihed fra nationale test, elevplaner og bureaukrati. Det er en frihed til noget. Det er en professionel frihed, der skal sætte lærerne i stand til at undervise med nærvær og kvalitet.

LÆRERE BLEV IKKE FASTANSAT

Et flertal i Folketinget har vedtaget at tilføre varige penge - den såkaldte „folkeskolemilliard“ til folkeskolen. Pengene var målrettet flere lærerstillinger.

Det viste sig desværre, at beslutningen om at målrette pengene til lærerstillinger ikke var permanent. Det har betydet, at nogle ledere ikke har fastansat lærere. Det er en meget uheldig konsekvens.

Derfor har Odense Lærerforening via Danmarks Lærerforening taget kontakt til partierne bag beslutningen med henblik på at få rettet op på udmøntningsusikkerheden, så vi sikrer, at intentionen om flere lærerstillinger bliver en realitet.

Vi skal ikke have kortere skoledage, men skolerne skal have mere frihed.

Børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil i fagbladet Folkeskolen 22. 10. 2020

ARBEJDS-TIDSAFTALEN UDMØNTES

Der afholdes for tiden virtuelle møder om arbejdstidsaftalen med repræsentanter fra DLF og KL. Disse møder skal skolelederen og tillidsrepræsentanten se sammen. Der er drøftelser i gang mellem lærerkredsen og kommunen om procesplanen.

Odense Lærerforening har planlagt møder mellem TR, AMR og repræsentanter fra kredsen. Der arbejdes også med, hvordan alle lærere på de enkelte skoler bliver involveret.

OLF arbejder for, at der fra starten er det bedst mulige afsæt for, at aftalen bliver til en reel oplevelse om forbedring hos lærerne.

ALLE HAR EN STEMME!

TRIVSELSMÅLINGEN 2020 // Med dialog og åbenhed mellem ledelse og medarbejdere fik Sanderumskolen vendt kajakken. Lærertrivslen er steget markant, fordi dialog og involvering er blevet en del af skolens struktur, siger skoleleder Claus Fagerlund Bayer og tillidsrepræsentant Natasja Friismose. Skolen har dog ikke fælles lærermøder.

Skoleleder Claus Fagerlund Bayer (t.v.) og tillidsrepræsentant Natasja Friismose taler sammen i mødeform en time hver anden uge. Alle afdelinger er repræsenteret i MED-udvalget og Arbejdsmiljøudvalget. Claus har været på Sanderumskolen siden 2003 som souschef og blev i 2018 skoleleder. Han er 46 år og har tidligere været ved specialundervisningen for voksne (i dag CSV) på Døckerslundsvej. 29-årige Natasja sprang ud i det som tillidsrepræsentant kort tid efter, at hun var kommet til skolen direkte fra læreruddannelsen.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

BERETNING

– Der var en groft mellem lærere og ledelse, siger tillidsrepræsentant Natasja Friismose om sit første møde med Sanderumskolen, som hun ankom til som nyuddannet for fire år siden.

– Men jeg havde et håb om at kunne hjælpe med at få folk til at få det bedre. Jeg havde til forskel fra mange kolleger ikke haft nogen konflikt med ledelsen, og der skulle ske noget.

Et års tid senere blev Claus Fagerlund Bayer ansat som ny skoleleder, og han havde et håb om at få hjælp fra kollegerne, som medarbejderne respektfuldt kaldes, til at kunne lede skolen. Kodeordene for ham som leder er involvering, åbenhed, gennemsigtighed.

– Ordentlighed er også vigtigt for mig. Jeg vil gerne kunne se mig selv i spejlet. Selv om den sidste stjerne sidder på min skulder, så har vi det samme udgangspunkt, og god skole laver vi sammen.

– På en måde var vi nye begge to, siger Natasja, selv om Claus havde været på skolen siden 2003. Som souschef.

Dengang var han ”talmænd på kontoret” har lærer og tidligere tillidsrepræsentant, Helle Ravnborg, fortalt.

– Han er god til økonomi, og vi gik som regel til Claus, hvis der var noget.

Efter at Claus blev ansat som skoleleder, sagde Helle: – Møderne er meget mere afslappede. Vi får lov til at komme med kommentarer og diskutere pædagogik. Lederen har ikke på forhånd bestemt, hvad der skal komme ud af møderne.

SPRANG UD I DET

Natasja Friismose sprang ud i det og blev valgt som tillidsrepræsentant. Før hende var der ingen, der ville være det, og i en periode på 1½ år var Dennis Vikkelsø fra Odense Lærerforening derfor konstitueret som Sanderum-lærernes TR, fordi han var fellestillidsmand for lærerne.

– Jeg snakkede med Claus, og vi blev enige om en ny start med stor inddragelse af de tillidsvalgte.

I dag mødes de to fast en time hver anden uge.

– Vi har et godt samarbejde med respekt for rollerne. Der er plads til uenighed. Det er også vigtigt at signalere, at vi har et godt samarbejde.

FORGRENET SAMARBEJDSSTRUKTUR

Samarbejdet handler dog ikke kun om skolelederen, tillidsrepræsentanten og arbejdsmiljø-

Claus Fagerlunds vigtigste kodeord er dialog og involvering.

repræsentanterne, som der i øvrigt er tre af. Det rækker videre ind i strukturen.

Alle skolens afdelinger, som der er fire af, er repræsenteret i MED-udvalget og i Arbejdsmiljøudvalget.

– Man bliver valgt til det. Der er fuld repræsentation til alle. Alle har på den måde en stemme. Det sker også, at vi samler både MED og AMU til et fælles møde. Så er vi i alt 12 - fire fra ledelsen og otte medarbejdere.

– Det gjorde vi for nylig, fordi vi ville forbedre et medarbejdermøde om coronasituationen. Når der kommer noget "oppefra" i kommunen, er medinddragelsen vigtig. Hvordan gør vi?

– Til medarbejdermødet så vi en videointro. De tillidsvalgte var mødeledere. Der var for øvrigt en fed stemning.

Den brede og bevidste medarbejderinddragelse afspejles også i et andet forhold.

– Når vi sender dagsorden ud til MED- og AMU-møder med en uges varsel, så går den ud til alle medarbejdere. Så kan de nå at rejse spørgsmål. Referater godkendes ved afslutningen af møderne og sendes også ud til alle.

IKKE ALT ER BARE GODT

Claus Fagerlund Bayer erkender dog, at alt ikke bare er godt og uden problemer.

– Vi har også noget at arbejde med. En del kolleger synes, at kravene i arbejdet er høje, og at det ikke er forberedelsestid nok.

– Der har også været nogle interne processer, som har været vanskelige. Noget med at ændre på organisationen, så vi kunne få flere midler til tolærer-ordninger ved at nedlægge et antal koordinatore.

Der er dog ikke decideret lærermøder eller Pædagogisk råds-møder.

– Vi har 3-4 fælles personalemøder om året. Det kan være, vi får brug for lærermøder med den nye arbejdstidsaftale. Jeg ved det ikke. Jeg er ikke fuldstændig inde i aftalen endnu.

Skolelederen ved dog godt, at der fremover skal angives tid på lærernes opgaveoversigter, og det giver nogle bindinger på tid og økonomi.

– Vi gør det, vi skal og prøver at få det bedste ud af det, lyder hans moderat forventningsfulde svar. ▲

SANDERUMSKOLEN

Der er ca. 700 elever på Sanderumskolen og ca. 90 medarbejdere. Der er klassetrin fra 0. til 9. klasse, og i udgangspunktet tre spor på alle klassetrin. Skolen har også en heldagsafdeling med klassetrin fra 0. til 9. klasse.

Skolen er beliggende i det sydvestlige Odense, og skoledistriktet består overvejende af kvarterer med parcelhusbyggeri. Den ønsker at være en kulturbærende og kulturudviklende dannelsesinstitution

Kilde: Sanderumskolens hjemmeside

STORE FORSKELLE FRA SKOLE TIL SKOLE

TRIVSELSMÅLINGEN 2020 // Lærerne er generelt blevet lidt mere tilfredse med jobbet. Skoleledelsen betyder meget for arbejdsmiljøet og lærernes trivsel.

Tingkærskolen er én af de skoler i Odense, hvor medarbejdertrivsel ifølge trivselsmålingen er bedst.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

BERETNING

I september 2020 blev den årlige trivselsmåling blandt medarbejdere i Odense Kommune og dermed på alle skoler gennemført.

Lærerne er det seneste år generelt blevet lidt mere tilfredse med jobbet. Samlet set er der forbedringer på 14 ud af 16 områder, og de to resterende er på samme niveau som sidste år.

De største forbedringer ses på "Oplevelsen af mulighederne for at løse arbejdsopgaverne", "Indflydelse i arbejdet", "Krav i arbejdet" og "Jobtilfredshed".

Der er dog store forskelle på tallene fra de forskellige skoler.

Målingen må tages med forbehold, men den har politisk betydning. Det skyldes denne pasus fra forvaltningen i oplægget til Børn- og Unge-udvalget: "Resultaterne analyseres således nærmere, og arbejdspladser der, har særlige udfordringer, vil modtage målrettet understøttelse."

Og denne: "Resultaterne vil blive yderligere belyst (...) samt tids- og procesplan for arbejdet med trivslen centralt, lokalt, i ledelsessystemet og i MED-systemet."

De to hovedakser, der har størst vægt er parametrene "social kapital" og "ledelse".

Den største stigning på den sociale kapital står Stige Skole og Kroggaardsskolen for. Men

der er også markante forbedringer på Hjalleskolen, Dalumskolen, Munkebjergskolen, Risingskolen og Søhuskolen.

På ledelsesparametret er der stort fremskridt på Kroggaardsskolen og også på Stige Skole. Der er desuden markante fremskridt på Dalumskolen, Hjalleskolen, Ejerslykkeskolen og Søhuskolen, hvilket, dog ikke er ensbetydende med, at det er de nævnte skoler, der scorer højest på de to akser.

Trivselsmæssigt ligger Stige Skole, Tingkærskolen og H.C. Andersen Skolen bedst af alle skoler. Sidstnævnte dog noget ringere end sidste år. Også Nørrebrojergskolen, Lumby Skole, Skt. Hans Skole og Søhuskolen ligger lunt i svinget.

Seks skoler ligger under måltallet for Samlet Social Kapital i Odense Kommunes arbejdsmiljøstrategi, men resten er over.

LærerBladet har valgt ikke at offentliggøre yderligere resultater. ▲

TRIVSELSMÅLINGEN

De største forbedringer på skolerne ses gennemsnitligt på "Oplevelsen af mulighederne for at løse arbejdsopgaverne" +3p, "Indflydelse i arbejdet" +2p, "Krav i arbejdet" +2p og "Jobtilfredshed" +2p.

87 procent af medarbejderne i hele kommunen har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, der er udarbejdet af Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

OPGØR MED OVERSTYRINGEN

FRIHED I SKOLEN // Frihed er det nye kodeord i skoledebatten. Efter mange års styring og centralisering tales der nu om skolens frihed. Frihed fra elevplaner, forenkledede Fælles Mål, kvalitetsrapporter og andet. Regeringen giver fra foråret total frihed fra regulering af skolen i Holbæk og Esbjerg. Holbæks borgmester Christina K. Hansen (S) er glad, og SF's Jacob Mark (SF) vil have udbredt friheden til alle landets skoler.

Undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil vil give skolerne mere frihed.

TEKST Erik Schmidt

BERETNING & KOMMENTAR

Der er udsigt til mere frihed i folkeskolen.

Efter syv års stærk styring af skolen og lærerne taler alle parter nu om, at skolerne skal have mere frihed. Det gør børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil (S), det gør KL-

formand Jacob Bundsgaard og formand for borgmesterforeningens B & U-udvalg Thomas Gyldal Petersen. Ja, det gør skolepolitikere fra højre til venstre.

Det er vand på Odense Lærerforenings mølle, og rådkvinde Susanne Crawley (R) er klart ikke den, der vil stikke en kæp i møllehjulet.

Lige efter sommerferien varslede Pernille Rosenkrantz-Theil et opgør med overstyringen af folkeskolen. Hun henviste i den forbindelse til elevplaner, forenkledede Fælles Mål og kvalitetsrapporter.

I tv kunne man da også se Rosenkrantz-Theil smile bredt, da statsminister Mette Frederikssens i sin åbningstale i Folketinget bekendtgjorde, at Esbjerg og Holbæk får lov til at køre et stort forsøg om frihed fra statslig regulering i folkeskolen, hvor de kan afvige fra minimumstimetal, elevplaner, klasseløfter og nationale test.

Forsøget strækker sig over tre år, og så har børne- og undervisningsministeren sikret sig tid til at tænke sig om og relativ fred på den front så længe. I skoleverdenen er mange skeptiskspændte på, om ideerne om frihed realiseres i større skala.

Socialdemokratiet skrottede nemlig tidligere undervisningsminister Merete Riisagers (LA) forsøg med blandt andet selvstyrende skoler, da de overtog regeringsmagten og har altså nu lanceret et smallere frihedsforsøg.

Der er skolefolk, der mener, at regeringspartiet skylder at bevise, at det for alvor vil videre ad den vej.

HOLBÆKS POLITISKE STJERNE

Valget af især Holbæk tegner dog godt for

frihedssagen, for borgmester Christina Krzyrosiak Hansen (S) har vist sig at have både velbevarede idealer og realpolitisk tæft. Hun har åbent sagt, at folkeskolen står hendes hjerte nær, og at hun ønsker, at skolerne og lærerne får mere frihed.

Da Christina Krzyrosiak Hansen blev borgmester i 2017, overtog hun modigt ansvaret for en haltende kommunal økonomi og en forsømt folkeskole.

Skoler, der var lagt sammen, har hun nu igen givet selvstændighed og lavet aftale i byrådet om, at de fire store distriktsskoler skal deles op i 11 mindre skoler, som får egen leder, bestyrelse og elevråd.

– Det vil styrke folkeskolen og give dem mere frihed, har borgmester Christina Krzyrosiak Hansen sagt til Politikens Skolemonitor.

Med sine 27 år er hun allerede en stjerne i den politiske verden.

LÆRERNES FRIHED

Lærerkredsformand Hans Junker er godt tilfreds med udviklingen i Holbæk.

– Vores første drøftelser i kredsstyrelsen har handlet om, at der dels vil være nogle ting, som alle skoler i kommunen kan arbejde med, fx skoledagens længde, fraværet af nationale test og udvikling af elevplaner til et brugbart redskab.

– Det skal i vores optik suppleres med en række yderligere initiativer, som udspringer af ønsker på de 11 skoler.

Hans Junker er opmærksom på, at friheden også må være en styrkelse af lærerens metodefrihed, ytringsfrihed og åndsfrihed.

– Vi er nået et godt stykke vej med at frigøre os fra koncepttankegangen og overlade mest muligt til lærerens professionelle dømmekraft.

– Der er et grundlæggende godt og tillidsfuldt samarbejde mellem politikere, forvaltning, os som lærerkreds og skolerne, så vi er meget optimistiske i forhold til, at der bliver tale om en reel frisættelse og ikke en politisk eller administrativ proces.

Holbæks borgmester Christina Krzyrosiak Hansen (S). (Pressefoto: Linda Versemann).

Formand for Holbæk Lærerkreds, Hans Junker.

ER LÆRERNES METODE-FRIHED PÅ VEJ TILBAGE?

SF FORESLÅR FRIE FOLKESKOLER

Initiativet med at give skolerne i Holbæk og Esbjerg frihed kommer parallelt med, at undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil for nylig tog hul på forhandlinger med de øvrige partier i Folketinget om at skabe mere frihed i folkeskolen.

SF's undervisningsordfører Jacob Mark bakker op om regeringens nye skolefrihedsforsøg. "Men vi kommer til at stille krav om, at det ikke står i vejen for mere frihed på alle andre skoler", siger han til fagbladet Folkeskolen.

Det var da Jacob Mark havde kaldt ministeren i samråd den 22. oktober i år om skoledagens længde, at Pernille Rosenkrantz-Theil ifølge fagbladet Folkeskolen skulle have sagt: "Vi skal ikke have kortere skoledage, men skolerne skal have mere frihed."

SF's gruppeformand, Jacob Mark. (Pressefoto: Steen Brogaard).

Ifølge fagbladet Folkeskolen sagde hun også: "Hvis jeg skal pege på en selvstændig ting, som jeg tror bidrager til at sænke produktiviteten i den danske folkeskole, så er det, at vi styrer for meget centralt".

Det er den slags udsagn, der i pædagogiske kredse kan være med til at så tvivl om, hvorvidt ministerens ønske om frihed handler om pædagogik eller økonomi.

SF'S FRIE FOLKESKOLER

For Jacob Mark er drivkraften tilsyneladende en anden. Men han er heller ikke minister. Han har en drøm, siger han til Politiken Skolemonitor.

Når han en dag får børn, og de når skolealderen, håber han, de kan gå på en folkeskole med samme pædagogiske og organisatoriske frihed som de frie grundskoler. Folkeskolerne skal være frie, eller det som SF's undervisningsordfører kalder for "frie folkeskoler".

"Folkeskolen skal selv kunne vælge timetal, bestemme fagrækken, der skal ikke være minimumstimetal i dansk, matematik og historie, obligatoriske elevplaner skal afskaffes, det samme skal uddannelsesparathedsvurderinger og nationale test."

Frie grundskoler kan efter forslaget beslutte at blive frie folkeskoler.

SF's forslag skal kunne realiseres inden for den eksisterende folkeskolelov.

Jacob Mark danner i øvrigt privat par med Holbæks socialdemokratiske borgmester. ▲

LÆRERNES PROFESSIONELLE FRIHED //

Der har altid været kamp om metodefriheden, ytringsfriheden og åndsfriheden i folkeskolen, siden almueskolen blev til folkeskole. - Men man kan ikke undervise uden, sagde filosofen Jørgen Husted, der var med til at formulere lærernes professionsideal i 2002.

Fortællingen - den store og den lille, den dramatiske og den lavmælte - er en metode, der kan virke motiverende og engagerende. Men kan virkningen evidensbaseres? Her er det fortælleren Maria Junghans, der tryllebinder elever fra 2. klasse (Arkivfoto).

TEKST & FOTO Erik Schmidt

BERETNING & KOMMENTAR

"Vi havde aldrig haft en Newton eller en Einstein uden metodefriheden."

Det sagde lektor i filosofi Jørgen Husted, da han var med til at formulere lærernes professionsideal i 2002. Det er stadig lærerforeningens formulerede ideal, og Anders Bondo nævnte det så sent som i sin afskedstale på Danmarks Lærerforenings kongres i 2020. Sammen med folkeskoleidealet fra 2018 udgør det foreningens forestilling om kernen i lærerarbejdet.

Jørgen Husted sagde i 2003 til bladet Opinion: "Det afgørende er, at vi har en folkeskolelov, som med sin mest centrale paragraf - § 18 - slår fast, at skolen har udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger - og man pålægger læreren det som en pligt at undervise derefter. Derfor siger det sig selv, at læreren må have en individuel metodefrihed. Så metodefriheden er en direkte følge af § 18. Uden metodefrihed er det helt umuligt. Metodefriheden er altså lovbestemt, men ikke ved navns nævnelse."

KAMP MELLEMLERHED OG STYRING

Der har altid været kamp om metodefriheden, fordi den har været svær at inddæmme i en styring.

I en stort opsat artikel i Politiken den 27. marts 2010 af Niels Egelund, professor og daværende leder af Grundskoleforskning, og den norske professor i pædagogik, Thomas Nordahl, angreb de to forfattere metodefriheden, idet de hævdede, at lærerne misbruger metodefriheden til at gøre, hvad de har lyst til. De udnævnte faktisk denne subjektivitet til at være et hovedproblem i skolen

Striden om metodefriheden er ikke afgjort med, at nogle forskere på DPU hævder at have løsningen på folkeskolens problem: den evidensbaserede forskning.

Striden fortsætter. I lærernes professionsideal står der i afsnit IX: "Læreren vil værne om sin metodefrihed hvad angår undervisningens tilrettelæggelse og udførelse og efter bedste evne selv løbende vurdere og korrigere sin undervisning." ▲

VI LÆRER ALTID NOGET AF NOGEN

LÆRINGSBEGREBET // Man kan ikke „lære at lære“ uanset indhold. Læring er blevet et politisk begreb. Keld Skovmand og Lene Tanggaard udgiver bog til „alle landets lærermøder“, som ikke forkaster begrebet, men tager det tilbage til pædagogikken.

TEKST Erik Schmidt

BOGOMTALE

– Vi lærer altid noget og af nogen.

Sådan skriver lektor, ph.d. Keld Skovmand og rektor, professor Lene Tanggaard i en helt ny bog, der hedder *”Hvad taler vi om, når vi taler om at lære – Syv lærestykker til skolen”*.

Det kan lyde som en selvfølgelighed, at vi altid lærer noget af nogen, men i mange år har det været god tone blandt opinionsdannere at hævde slagordet: *”Ingen kan lære nogen noget”*. Det var i årene, da ”ansvar for egen læring” og den radikale konstruktivismen var det nyeste nye på pædagogikkens højborg.

Konstruktivismen har fokus på individets konstruktion af viden frem for objektive sandheder og på læringsprocessen frem for læringens genstand. Men Keld Skovmand og Lene Tanggaard ser kritisk på ”den rene læring”.

”Vi står i et forhold til verden og andre mennesker, der viser os veje i verden. Vores egne erindringer om, hvilke veje, der blev vist os, har betydning for, at vi lærer noget.”

LÆRERIG BOG

Det er en spændende og livlig bog, der tager ét af de store, pædagogiske metaemner om læringsbegrebet ved vingebenet. Ikke i en stram, universitetsagtig stil, men med en direkte tone, mange sceneskift, mange cases skrevet i et

sprog, der er til at forstå, selv om man ikke har læst pædagogik på universitetet.

Der er nysgerrige undersøgelser, solide redegørelser og skarpe pointer, men indimellem hører vi om Brødremenigheden i Christiansfeldt og om den verdensberømte japanske forfatter Murakamis kamp for at holde ud gennem et maratonløb i stegende hede. Bogen er også forsynet med kunstneriske tegninger fra det virkelige og åndelige liv, der understøtter bogens fænomeneologiske og meget lidt tekniske udtryk.

Indholdet er et velfunderet opgør med læringsbegrebet. Skovmand og Tanggaard, der selv er kapaciteter på deres områder, inddrager i deres opgør kilder som fx Gert Biesta og Andreas Gruschka, Wolfgang Klafki, John Dewey, Maurice Merleau-Ponty, Hannah Ahrendt og Nikolai F.S. Grundtvig.

Men bogen er også opbyggelig. Den er udformet med syv afsnit som syv lærestykker med spørgsmål til drøftelse efter hvert afsnit.

De syv lærestykker hedder: Før læring, At tage ved lære af sproget, Lærficering, Fænomenet læring i skolen, Læringsværkstedet, Lær af og Lær.

OPGØR MED LÆRINGSBEGREBET

Forfatterne indkredser den status, som begrebet læring har fået.

Det mest grundlæggende spørgsmål, vi kan stille til læringsbegrebet, handler om, hvad det dækker over, når det ikke defineres, skriver forfatterne.

”Læring er, når det fungerer som et politisk begreb, i høj grad forbundet med livslang læring og lære at lære. Livslang læring handler som nævnt om, at individet i højere grad selv skal tage ansvaret for, at det lærer, og hvordan det lærer, mens det som tilpasningsdygtig arbejdskraft helst skal lade det være op til andre at bestemme, hvad der skal læres – og til hvilket formål.”

Eleverne lukkes i stedet ind i et spejlkabinet, hvor de ikke ser andet og andre end sig selv, uanset hvor de vender sig hen. Eleverne tilbydes selvspejlinger i stedet for vinduer til verden.

Forfatterne ser flere problemer. Forestillingen om læring kan begrænse den gode undervisning, fordi ingen kan forudsige læreprocesserne. Den målbare læring har også tendens til at misse den dybere forståelse.

”Vi mister sprog og blik for, hvad det vil sige at lære, fordi det ikke giver mening at lære mål,” skriver Tanggaard & Skovmand. Og i én af de meget skarpe formuleringer: ”Tilegnelsen er genstandsløs. Der er ikke noget ukendt derude,

Keld Skovmand, der underviser på UC Lillebælt, har skrevet en nysgerrig og velfunderet bog sammen med Lene Tanggaard om et forkæret begreb.

Lene Tanggaard, der er rektor for designskolen i Kolding, har skrevet en nysgerrig og velfunderet bog sammen med Keld Skovmand om et forkæret begreb (Pressefoto).

man skal gøre til sit eget, ingen verden man skal indføres i og ledes ud i. Eleverne lukkes i stedet ind i et spejlkabinet, hvor de ikke ser andet og andre end sig selv, uanset hvor de vender sig hen. Eleverne tilbydes selvspjilinger i stedet for vinduer til verden.”

POLITISERING AF SPROGET

Der er et helt afsnit om det sprog, der knytter sig til det uddannelsespolitiske begreb. Forfatterne undersøger ord som ”lærerig”, ”læretid”, læreplan, ”lærestykke” og ”lærepenge”.

Ordet ”læringsfællesskab” indgår som en naturlig del af det læringsprog, som forfatterne ønsker at formulere et alternativ til, og de finder det begrænsende.

”Læringsfællesskaber er blevet ”professionelle” på en begrænsende måde i den serie af ofte flerkommunale udviklingsprojekter, der går under betegnelsen ”professionelle læringsfællesskaber”.

Keld Skovmand er helt ustyrlig og har i et lille afsnit en fest med at lave alternative, sammensatte ord, der udfordrer og problematiserer det nye læringsprog.

Begge forfattere har tidligere kritiseret, at læring som begreb er erobret af økonomer og politologer, tømt for pædagogisk indhold og indsat i en styringskontekst.

I deres indbyrdes diskussioner foreslår Keld Skovmand, at begrebet helt skrottes, men det vil Lene Tanggaard ikke være med til. Der er god viden at hente i forskningen om læring og læreprocesser.

Problemet med begrebet læring er, at det siden årtusindskiftet er blevet politiseret. Det er de to enige om.

Læringsbegrebet er blevet brugt som et politisk styringsredskab, men forfatterne ønsker at aftappe begrebet på andre måder og søger helt andre kilder.

ÅNDSFRIHEDENS DIDAKTIK

Både Keld Skovmand og Lene Tanggaard var medlemmer af Rådgivningsgruppen for Fælles Mål, der blev nedsat af daværende undervisningsminister Merete Riisager (LA). Præmissen var, at målstyringen havde taget overhånd, og at både skolens og fagenes formål var tabt af sigte.

Rådgivningsgruppen afsluttede sit arbejde 20. juni 2018 med en håndfuld pejlemærker og en række anbefalinger til den videre proces med at lave nye læseplaner og vejledninger til fagene.

Men Keld Skovmand kritiserer skarpt, at flere af de væsentligste anbefalinger er sat til side i de nye faghæfter, læseplaner og vejledninger, der kom i august måned 2019, hvad han betegner som en ”påfaldende og prominent forbigåelse af Rådgivningsgruppens arbejde”.

I det syvende og sidste lærestykke, ”Lær”, går forfatterne ombord i folkeskolens formål og spørger til betydningen af en ”åndsfrihedens didaktik”, men udfolder også andre væsentlige aspekter af skolens formål såsom lysten til at lære og fordringen om fordybelse og konkluderer: At lære er at tænke. ▲

CRAWLEY GENOPSTILLER VED BYRÅDSVALGET I 2021

BYRÅDSVALGET 2021 // Susanne Crawley har været B&U-rådkvinde siden 2014, men et genvalg udfordres nu, hvis man skal tro prognoserne, af Socialdemokratiets lokale og Radikale Venstres landsdækkende nedtur.

Susanne Crawley (RV) er villig til at tage fire år mere i demokratiets tjeneste.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

BERETNING & KOMMENTAR

Susanne Crawley (RV) tager gerne fire år mere og stiller op til det kommende byrådsvalg i november 2021. Det bekræfter hun.

Hvis Crawley bliver valgt ind, er det hendes tredje valgperiode.

Hun har været rådkvinde siden 2014.

Forinden havde hun indgået en aftale med daværende borgmester Anker Boye (S).

Anker Boye lovede hende posten, hvis hun med sit mandat ville være med til at sikre Socialdemokratiet endnu en periode med borgmesterposten.

Ved sin tiltrædelse sagde hun, at det eneste valglofte, hun havde givet, var at genskabe tilfiden til lærerne i folkeskolen.

Det har de fleste lærere formentlig været tilfredse med, selv om folkeskolen i Odense ikke i væsentlig omfang er tilført flere midler. Men ræset mod bunden er stoppet, og Susanne Crawley tog i 2016 sammen med Anker Boye ansvar for indgåelse af en lokalafnæls aftale med lærerne.

Som politiker kan Susanne Crawley som eneste radikale medlem af byrådet somme tider

godt føle sig lidt alene, har hun sagt. Flere gange har hun været udsat for jernhård kritik af kolleger fra andre partier. Mest på grund af hendes forvaltnings håndtering af underskud på det specialiserede socialområde.

Ved det seneste budgetforlig har byrådet dog erkendt, at problemet ikke kan isoleres til B&U-forvaltningen.

DÅRLIGE PROGNOSE

Noget tyder alligevel på, at det ikke bliver nemt at genvinde den radikale position.

Hvis man kan læse noget ud af de nyeste prognoser, kommer Susanne Crawley både til at kæmpe med Socialdemokraternes lokale nedtur, som sættes i forbindelse med salget af Fjernvarme Fyn, og hendes eget parti Radikale Venstres landsdækkende nedtur, der har med håndteringen af interne sexismesager at gøre.

Socialdemokratiet i Odense står ifølge en Megafon-måling for TV2 Fyn til en tilbagegang fra 41,8 procent af stemmerne til 30,3 procent, hvis der var valg i dag.

Ifølge den anden prognose går De Radikale på landsplan fra at få 7,3 procent af stemmerne i forrige måling til kun at få 3,9 procent opbakning i den nye måling. Det kan smitte af på byrådsvalget. ▲

Anne-Mette Kæseler Jensen
Formand
Tlf. 23301268

Dennis Vikkelsø
Næstformand
Tlf. 26292099

Niels Munkholm Rasmussen

Charlotte Holm

Jan Andersen

Ida Nordendorf Knudsen

Maria Persson

Henrik Oxholm

Ida Clemensen

OLF MENER

Af Dennis Vikkelsø, næstformand, Odense Lærerforening

Forbedret trivsel på skolerne – men...

Dette års trivselsmåling viser igen trivselsfremgang på skolerne i Odense. Der er fremgang på alle 16 områder, som måles. Der er godt nok tale om mindre forbedringer, men de er der.

Man kan dog ikke bruge målingen til at konkludere, at trivslen er forbedret, da vi har at gøre med gennemsnitstal, der dækker over en lang række af bevægelser både i positiv og i negativ retning. F.eks. har halvdelen af lærerne ikke oplevet trivselsforbedringer, og så er nogle skoler trivselshøjdespringere, mens andre har en måling, der bør få alarmklokkerne til at ringe. Det er summen af disse bevægelser og mange flere, som skolerens trivselsgennemsnit dækker over.

Det er dog muligt at sige noget generelt om trivslen ude på skolerne:

- Det er stadig de samme områder, som er udfordret: "Samspil mellem arbejde og privatliv", "Krav i arbejdet" og "Oplevelsen af mulighederne for at løse arbejdsopgaverne". Det er også områder, der er kommet frem både i evalueringen af lokalaftalen og i lærerkommissionsrapporten, hvor lærerne beskriver en ubalance i forholdet mellem forberedelse og undervisning og generelt mellem mængden af opgaver og tid til rådighed.
- Der er en tendens til mindre trivselsspredning skolerne imellem end tidligere. Der er færre med en trivsel helt i top og helt i bund. I stedet samler skolerne sig tættere på gennemsnittet.

- Cirka halvdelen af skolerne har ikke oplevet trivselsforbedringer.
- Skoler, der har store trivselsudsving, har haft udskiftning i ledelsen.
- Generelt scorer skolerne bedst på dén del af den sociale kapital, der handler om kollegaerne.

Det er sjældent, at trivselsmålingerne præsenterer de store overraskelser. Det har de heller ikke gjort i år. Målingerne viser i store træk det billede, som de tilfidsvalgte løbende giver. Det giver derfor ikke mening at kalde det "et øjebliksbillede". Målingerne giver et retvisende billede af trivslen på skolerne, og de sætter en finger på de områder, der bør undersøges nærmere, og hvortil der skal beskrives initiativer, der kan sættes handling bag.

Der er enkelte steder, der har en negativ udvikling eller har ligget med dårlige målinger flere år i træk. De skal have den nødvendige hjælp til at få det vendt. Og "den nødvendige hjælp" er ikke mere rundbordssnak og post-it's-grupperarbejde. Det har der været rigeligt af – der skal tages helt andre metoder i brug!

Den nye arbejdstidsaftale – A20 – skal understøtte sammenhæng mellem lærernes arbejdstid og opgaver – undervisning og forberedelse. Det skal gerne afspejles både i trivselsmålingerne og i det generelle løbende trivselsarbejde fremover. ▲

Odense Lærerforening på mission før budgetmøde

BUDGET 21 // Styrelsen var på arbejde for at tale med politikerne inden førstebehandling af budgetforslaget.

Før 1. behandlingen af Budget 21 var Odense Lærerforenings styrelse traditionen tro på tærne foran rådhuset med en gimmick. Her er det Henrik Oxholm, TR og nyvalgt styrelsesmedlem fra Provstegårdskolen – ja, det var stadig varmt i september! Anne-Mette Kæseler Jensen har shanghaiet Brian Dybro fra SF.

OPFORDRING TIL SAMLING

KONGRESSEN // Gordon Ørskov Madsen vandt den tætte afstemning om at afløse Anders Bondo som formand for DLF. Hans modkandidat Morten Kvist Refskov er senere blevet valgt til formand for overenskomstudvalget og er således med i topledelsen.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

BERETNING & KOMMENTAR

Der var kampvalg om formandsposten i Danmarks Lærerforening ved den coronaprægede kongres i efteråret.

Efter snævert opløb blev Gordon Ørskov Madsen valgt som afløser for Anders Bondo, der efter 18 år trådte tilbage og nu er på vej til efterårsdyl på Ærø med egen Massey Ferguson-traktor.

På et senere konstituerende møde blev modkandidaten Morten Kvist Refskov valgt som formand for foreningens overenskomstudvalg og er dermed kommet ind i DLF's topledelse.

Det kom ikke som nogen overraskelse, at formandsvalget på kongressen blev tæt. Et fingerpeg fik man, da den uformelle afstemning i Hovedstyrelsen nogle dage forinden havde vist, at Morten Kvist Refskov af 22 afgivne stemmer fik 11, Gordon Ørskov Madsen 9 og Anders Liltorp 2 stemmer.

Afstemningen på kongressen med 298 delegerede endte dog med, at Gordon Ørskov Madsen fik 156 stemmer, mens Morten Refskov fik 140.

Odense Lærerforenings styrelse støttede Gordon, der har kørt parløb med Anders Bondo, i forhandlingerne med KL om den arbejdstidsaftale, der først for nylig blev en realitet.

OPFORDRING TIL SAMLING I FORENINGEN

Nogen har tolket det tætte afstemningsresultat som udtryk for splittelse i lærerforeningen. Men det kan man ikke udlede af resultatet. For mange har det været svært at lytte sig til forskelle mellem de to hovedkandidater, når det gælder fagpolitik og strategi. De har i valgkampen været enige om det meste. Også i holdningen til den nye arbejdstidsaftale. Forskellene har mest handlet om stil og kommunikation.

Uenighederne i lærerforeningen, for der er markante uenigheder, repræsenteres i højere grad af ledelsen og Hovedstyrelsen på den ene side og en ikke ubetydelig mængde af medlemmer, der har krævet en stærkere sikring af forberedelsestiden og altså er utilfredse med den indgåede arbejdstidsaftale.

Det klassiske dilemma mellem en professions- og en lønmodtagerstrategi er også som underliggende strømning kommet til udtryk i debatterne op til afstemningen om arbejdstidsaftalen.

Både den nye DLF-formand, Gordon Ørskov Madsen, og den nye formand for overenskomstudvalget, Morten Kvist Refskov, har dog eksplicit opfordret til samling i foreningen.

OK21-KRAV MED SAMFUNDSØKONOMI I BAKGEAR

Økonomien er i bakgear. Der er usikkerhed om eksportmulighederne, og om hvornår der kommer en vaccine mod Covid19. Derfor vil fagbevægelsen og Danmarks Lærerforening ved OK21 satse på to forhold: 1) Sikring af reallønnen og 2) Bevarelse af reguleringsordningen (der sikrer at lønnen på det private og det offentlige område følges ad).

Sådan var oplægget til kravopstillingen på lærernes kongres.

Der var også ønsker om specielle krav til "arbejdslivsforbedringer", og herunder foreslog Niels Munkholm fra Odense Lærerforening, at lærerforeningen arbejdede for en forbedring af seniorpolitiske rettigheder. Det blev taget med i kataloget med idéer.

Odense Lærerforening har som en relativ stor forening ni ud af 298 delegerede med på kongressen, der denne gang blev afviklet på én dag uden overnatning. Det skyldes corona-epidemien. Alle bar mundbind, når man ikke sad ned på faste pladser, maden blev serveret i selvhenterposer med

afmålte doser, og hver gang én havde været på talerstolen, blev den sprittet af.

Det blev af flere grunde en ganske særlig kongres. ▲

Den nye formand, Gordon Ørskov Madsen, på talerstolen. Ligesom sin modkandidat, Morten Kvist Refskov, opfordrede Gordon til samling i foreningen.

Odense Lærerforening havde ni ud af 298 delegerede med på kongressen. Her er det OLF's Niels Munkholm og Charlotte Holm fra OLF og Hovedstyrelsen i en pause.

Normalt varer kongressen to dage, men på grund af coronaepidemien var alt skåret ind til benet. Både antallet af taler, selskabelighed og mad var reduceret til et minimum.

KUN FÅ VIL VÆRE SKOLELEDER

SKOLELEDERJOBET // Der er opslået stillinger på både Rosengårdskolen og ved Skolefællesskabet Nord. Det er de senere år blevet sværere at rekruttere skoleledere. Det sker, at „ansøgerfeltet ikke er bredt nok“, og at opslåede stillinger må genopslås.

TEKST Erik Schmidt

Drømmer du om at blive skoleleder i Odense? I så fald skulle der være muligheder. For tiden er der slået stillinger op som skoleleder på Rosengårdskolen og ved Skolefællesskabet Odense Nord, der består af Søhuskolen, Stige Skole og Lumby Skole.

På Paarup Skole og Ejerslykkeskolen er der vakante afdelingslederstillinger. På Holluf Pile skole skal der ansættes en ny skoleleder og formentlig også souschef og afdelingsleder.

Ubberud Skole har for nylig skiftet skoleleder. Det har Spurvelund også, men skolen mangler en vicer.

Det er de seneste år ikke blevet nemmere at skaffe et kvalificeret ansøgerfelt til skolelederstillinger.

Det er ikke usædvanligt, at der kun er 3-5 ansøgere til skolelederstillinger, som tidligere var meget attraktive.

Det er ikke noget, der skiltes med, og skolechef Nikolaj Juul Jørgensen mener ikke, at udfordringen med at rekruttere skoleledere i Odense er større end andre steder. Men skoleledernes formand, Simon Hempel, anerkender problematikken.

MERE TID OG MERE DIALOG

Folkeskolen har tidligere haft et meget lidt hierarkisk miljø, en flad struktur. De senere år er der dog på skolerne kommet flere vejlederroller og afdelingslederstillinger.

Men der er stadig kun få karriere- eller avancementsstillinger, hvilket også Lærerkommisionen for nylig gjorde opmærksom på.

Det er blevet stadig mere kompliceret at være skoleleder, selvom skolelederne siden 2013 dog ikke har været nødt til at finde fælles løsninger med lærerne, men selv har kunnet træffe alle

beslutninger. Hvis altså de har fået lov af forvaltningen.

Faktisk har en tidligere landsdækkende undersøgelse vist, at mange skoleledere følte, de havde mindre at bestemme efter 2013, fordi forvaltningen ville sætte kursen og kontrollere implementeringen af både arbejdstidslov og skoleloven fra 2014.

Men ikke nok med det. Skolelederne har ikke tid nok til de opgaver, der gør den største forskel for eleverne - fx pædagogisk ledelse. Tiden ædes op af især administrative opgaver, dokumentationsopgaver og sager med elever i vanskeligheder, viser en medlemsundersøgelse fra januar 2020.

Det er blevet mere tidskrævende at være skoleleder. Lederne har ikke kunnet regne med, at lærerne i samme grad tog ansvar for løsningen af skolens opgaver opgaver som før 2013.

Den nye arbejdstidsaftale vil kræve meget mere dialog og dermed mere tid. ▲

Seks bud på ”en god skoleleder”

GOD SKOLELEDELSE // Transparens og medindflydelse er nogle af de nye kodeord.

Skolechef

Nikolaj Juul Jørgensen

LB: Hvorfor tror du, at det er relativt svært at tiltrække ansøgere til nye skolelederstillinger i Odense. Stillingerne må jo af og til genopslås?

– Jeg er ikke enig i, at vi i Odense har en særlig udfordring med at rekruttere skoleledere i forhold til andre kommuner. Ansøgningsbunkerne er nogle gange lidt mindre, end man kunne ønske sig, men det får mig ikke til at slække på mine krav og forventninger til skolelederværet, hvilket kræver et solidt ansøgerfelt.

– Derfor ender stillingerne ind i mellem i genopslag. Det er sådan set bare en understregning af vigtigheden af at finde den rette skoleleder, der kan fungere i den specifikke kontekst som, en given skole er i.

LB: Hvad synes du, karakteriserer en god skoleleder?

– Skoleledelse er en ret kompleks opgave, så det er svært at svare entydigt på, hvad der karakteriserer en god skoleleder, da det også afhænger af den konkrete kontekst. Men noget

af det, der definerer gode skoleledere er, at de er dygtige til at balancere mellem forskellige logikker og forståelser af, hvad der understøtter udviklingen af god undervisning.

– En god skoleledelse skaber mening og retning, sætter konkrete mål og følger op. Det betyder blandt andet, at de skal være gode til at bruge medarbejdernes viden og erfaringer som ressource i skolens udvikling og kombinere det med den mere forskningsbaserede viden om, hvad der virker. Forskning kan dermed bidrage at inspirere med nye perspektiver og være medvirkende til at udvikle praksis.

Hvad mener du, den nye arbejdstidsaftale vil kræve af skolelederne?

– Den nye lærerarbejdstidsaftale har et anderledes afsæt end de tidligere arbejdstidsaftaler, da den fastslår at den gode skole forudsætter et godt samarbejde mellem parterne. Aftalens konkrete udgangspunkt er derfor også samarbejdssporet, hvor kreds og kommune forpligtes til samarbejde om planlægningen af skolernes vilkår. På samme måde forpligtes skolens ledelse til at samarbejde med lærernes til-

lidsrepræsentant om, hvordan planlægningen bedst kan understøtte lærernes mulighed for at kunne udføre opgaverne.

– Med den nye aftale forpligtes skolelederne derfor i højere grad til at arbejde med transparens og medindflydelse i forhold til planlægning og gennemførelse af skoleårets opgaver, men samtidig respekteres ledelsesretten stadig i den nye aftale.

**Kristina Rasmussen,
TR Agedrup Skole**

En god leder gøres i min optik langt hen ad vejen af det samme stof som, gør en god lærer. Tillid, kommunikation, retfærdighed, tilstedeværelse og medinddragelse er nøgleord i min egen profession, men det er i høj grad også begreber som disse, der definerer en god skoleleder.

Jeg læste forleden et indlæg på LinkedIn, hvori det blev påpeget, at fagligheden er mindre afgørende for en leder end menneskekundskab og empati er det. Det er der for så vidt ræson i, men for lige præcis en skoleleder mener jeg, at er af stor betydning, at lederen har arbejdet som lærer og dermed ved, hvilken virkelighed personalet dagligt står i.

En god skoleleder går forrest og er på forkant med forandringstiltag, sådan at disse kan udmøntes i respekt for og med afsæt i de personaleressourcer og den identitet eller ånd, der definerer den enkelte skole.

Inddragelsen af personalet er central for "vi-følelsen" på skolen. Man kan sige, at en god skoleleder går i forvejen, men i øvrigt holder sig i baggrunden.

**Lise Kølner Pedersen,
TR Holluf Pile Skole**

En god skoleleder skal (i lettere prioriteret rækkefølge)...

- Have lyst til at lede og have lyst til at have

et tæt og ærligt samarbejde med personalet (her lærerne og TR-AMR).

- Udvis stor tillid til personalet – give opbakning til personalet.
- Være imødekommende og åben i sin ledelsesstil.
- Have lyst til og være interesseret i personalets trivsel.
- Udvis rettidig omhu... god kommunikation i såvel skrift som tale – for sene udmeldinger/ beskeder giver dårlig trivsel.
- Forstå og forholde sig til, at god undervisning hænger uløseligt sammen med god forberedelse – og her kommer den store prøve... en retfærdig fordeling af opgaver/tid. Turde stå ved, at tiden skal række, så den enkelte kan lykkes med sit arbejde/opgaver.
- Turde at lade lærerne have mere medbestemmelse, så de giver input til nye tiltag og forandringer. Det er svært, når der konstant kommer krav "ovenfra".
- Kunne sortere i krav og nye ideer. Finde balancen mellem at gøre, som vi plejer og nye tiltag, så alle synes, "der sker forandringer på en god og involverende måde".
- Være pædagogisk velfunderet, så personalet kan få sparring.
- Kunne forstå økonomi.
- Være i besiddelse af selvindsigt, empati, humor, kunne holde gode taler, sørge for personalegoder, ... og have lyst til uformel snak med personalet.

**Morten Væver Andersen,
TR Korup Skole**

For mig er en god skoleleder én der, har fingeren på pulsen med hensyn til, hvad der sker på skolen fx. ved at holde jævnlige uforpligtende møder med TR. Her er det vigtigt, at han lytter og handler på det, han får at vide, og også er villig til at erkende, hvis der sker fejl.

Han skal også være nærværende, anerkende og se hver enkelt lærer. Han skal være til at stole på, hjælpe og bakke op, hvis behovet er der. Det er også vigtigt, at hans dør som oftest står åben, og at han har tid til den enkelte.

Jeg synes også, det er vigtigt, at der er styr på økonomien på en skole, så medarbejdere ikke skal være urolige for deres job, og at man som skole har råd til at købe det, man synes er nød-

vendigt for ens daglige virke, og ikke skal vende hver en krone.

Endelig også at prøve at skabe fællesskab om skolen, både internt på skolen mellem kollegaer, afdelinger mm. samt eksternt med fx lokalområdet, så man udnytter de muligheder, som lokalområdet giver.

En leder skal prøve at skabe en rød tråd for skolen og være god til at kommunikere ting ud til medarbejderne, så de i god tid ved, hvad der skal ske og forventes af dem.

Han skal også kraftigt overveje hvilke, nye projekter han sætter i søen og ikke bare tage alt nyt ind.

**Ida Clemensen,
Hunderupskolen & Odense Lærerforenings styrelse**

En god skoleleder skal have have balance mellem ledelsesretten og ledelsespligten. Ledelsespligten er til stede, når skolelederen er tilgængelig og nærværende i hverdagen, når lederen ved, hvad der sker på skolen og har en solid indsigt i lærernes arbejde og arbejdsvilkår.

Med afsæt i den indsigt, skal en leder kunne sætte retning og være tydelig i sin ledelse, men også med en åbenhed og gennemsigtighed i ledelsesbeslutningerne.

En leder skal vise lærerne tillid ved at give plads og frihed til den professionelle dømmekraft. Og så er det vigtigt, at en leder både kan lytte til og tage hånd om de forskellige problemstillinger, som opstår i hverdagens arbejde med at opfylde folkeskolens formål.

En god skoleleder skal kunne skabe rammerne for et gensidigt åbent og frugtbart samarbejde med de tillidsvalgte og lærerkollegiet. Det er gennem det gode samarbejde, at den gode skole bliver til.

Fortsættes på næste side...

... fortsat fra forrige side.

Simon Hempel-Jørgensen, skoleleder på Korup Skole, fmd. Skolelederne i Odense

LB: Hvad synes du, karakteriserer en god skoleleder?

– En god skoleleder skal stå for en begrundet og konsolideret didaktik. Folkeskolen skal udvikle sig i takt med samfundet, og der er som regel noget godt at hente i de nye tiltag, vi møder gennem tiden, og så skal man ligesom lærerne være god til at begrunde sine valg, så de er til at forstå for skolens interesser.

– Man skal være god til at samarbejde og organisere, man skal have sans for fysiske rammer og læremidler, der understøtter elevernes læring, og man skal have økonomisk overblik, så man kan få det meste ud af de midler, man har.

Hvorfor tror du, at det er relativt svært at tiltrække ansøgere til nye skolelederstillinger i Odense?

– Når man vælger at blive skoleleder, vælger man også en livsstil. Det er vel ved at blive sådan i den offentlige sektor, at jo mere spændende et job kan virke, jo mere kræver det af forskellige kompetencer og robusthed.

– Jeg kan godt forstå, at man som potentiel leder kan synes, at det virker overvældende. Vi har en fælles opgave i at sikre, at der er en god karrierevej mod skoleledelse, så det virker overskueligt. Jeg ser gode projekter med netop det sigte – men jeg anerkender sådan set pointen med spørgsmålet!

Hvad mener du, den nye arbejdstidsaftale vil kræve af skolelederne?

– Ligesom med mange andre opgaver kræver arbejdet med arbejdstidsaftalen, at man som leder går i dialog på en struktureret måde. Det fremgår ret tydeligt af de processer, der er beskrevet i aftalen. Oven i det synes jeg, at der skal være en gensidig vilighed til, at man på begge sider af dialogen ønsker, at den anden side skal lykkes med sin opgave. ▲

ARBEJDSMILJØ PÅ SPECIALSKOLE INDE I OND SPIRAL

TRIVSELSMÅLINGERNE 2020 // Lærerne er presset af alt for trange lokaleforhold, dårlig økonomi og for lidt tid. Teamarbejdet fungerer, men samhørigheden har det ikke godt, og forventningen til mulighederne for at løse arbejdsopgaverne er lav.

Et kommende nybyggeri på Enghaveskolen sluger meget ledelsestid, og det går ud over andre opgaver, siger tillidsrepræsentant Simone Lægteskov og arbejdsmiljørepræsentant Birgitte Machon.

TEKST Erik Schmidt

BERETNING

– Vi er inde i en ond spiralbevægelse. Vi er presset af alt for trange lokaleforhold. Vi er presset af økonomien og dårligere normeringer. Vi er presset af dårlige forberedelsesvilkår og krav om tilstedeværelse.

Og vi er presset af, at vores ledelse er nødt til at bruge rigtig lang tid på bygge- og renoveringsprojekter og derfor mangler tid til pædagogik og personalepleje.

Det er i kort begreb sådan tillidsrepræsentant Simone Lægteskov og arbejdsmiljørepræsentant Birgitte Machon ser på Enghaveskolens situation.

Skolen er en folkeskole, der tilbyder vidtgående specialundervisning til elever med gennemgribende udviklingsforstyrrelser.

DET KNIBER MED SAMHØRIGHEDEN

Odense Kommunes seneste trivselsmåling vi-

ser, at Enghaveskolen har tilbagegang på ni ud af 16 parametre, og både med hensyn til ”social kapital” og ”ledelseskvalitet” ser det lidt dystert ud. Skolen er et godt stykke under gennemsnittet, og det har været skidt i en årrække.

Alligevel er det Simone Lægteskov og Birgitte Machons opfattelse, at der ikke er lærere, som decideret mistrives personligt. Men den fælles samhørighed og det, der i undersøgelsen benævnes ”social kapital”, er under kommunens lavmål. Oplevelsen af mulighederne for at løse arbejdsopgaverne er negativ, viser trivselsmålingen.

– Vi fungerer ikke som skole og børnehave eller som en samlet flok af lærere, pædagoger og pædagogmedhjælpere. Til gengæld fungerer vores selvstyrende teams godt. Vi har 15 teams eller ”huse”. Det er her, lærerne trives og får ting til at fungere. Det kan man også se i trivselsundersøgelsen.

– Vi har faste teammøder hver uge, men vi har kun fem fælles udviklingsmøder om året, hvor alle fra personalet deltager. Ellers har vi

Tillidsrepræsentant Simone Lægteskov: - Vi skal taste "komme-og-gå-tid" ind i Tabulex-systemet, og det skaber dårlig stemning.

aldrig møder alle sammen på samme tid. Vi har aldrig taletid. Vi har i flere år ikke haft mulighed for at afvikle fælles pædagogiske dage, som kan være med til at give trivsel og samhørighed på tværs i organisationen. Og de opgaver, vi har som skole, er svære at få ud over rampen.

VANVITTEGE LOKALEFORHOLD

Skoleleder Jørgen Schoop må også stå for skud, for undersøgelsen viser, at medarbejderne ikke er tilfredse med ledelsen.

– Men det er der klare og synlige grunde til, mener Birgitte Machon.

– Vores lokaleforhold er helt vanvittige. Vi har fået for mange elever i skolen og børn i børnehaven. Der er pres på lokalerne i helt ekstrem grad.

– Både lokaler til billedkunst og håndværk & design er inddraget til klasserum, og personaletolletter er inddraget til børnene, fordi vi også har blebørn, der skal skiftes. Derfor ligger personaletolletterne et stykke væk.

På Enghaveskolen er der ca. 100 ansatte, men der er kun 14 arbejdsstationer til forberedelse af undervisningen.

– Samtidig kræver ledelsen, at vi er meget til stede, fordi de har brug for, at vi kan træde til som vikarer. Der er nemlig i gennemsnit én medarbejder væk fra hvert team hver dag, ofte en pædagog eller en medhjælper, for de har markant meget mere tid sammen med eleverne end lærerne, og det er hårdt arbejde, siger Simone Lægteskov.

DÅRLIG STEMNING

Lærerne har fem timer, som de ifølge lokalaf-talen kan disponere over.

– Men vores øvrige forberedelse skal vi lægge på skolen, så den kan "omlægges" til vikartimer, hvis der opstår behov for det. Erstatningsforberedelsen kan efter aftale lægges hjemme.

Der er i indeværende skoleår afsat en pulje på 20 timer pr. lærer til at være vikar i egen klasse eller på skolen efter behov.

Men der er andre forhold, der belaster arbejdsmiljøet.

– Vi skal taste "komme-og-gå-tid" ind i Tabulex-systemet, og det skaber dårlig stemning.

Skolens økonomi er ifølge Simone overbelastet og meget følsom for udsving, hvilket i dagligdagen kan føre til mere pres, for manglende penge er manglende tid.

– Vi fik 58.000 kr. af folkeskolemilliarden. Det var, hvad det kunne blive til, og det rækker jo ikke langt.

Sidste år havde skolen en elev, der kostede en mio. kr. om året, fordi der hele tiden måtte knyttes to personer til opgaven.

– Vi havde et underskud på 2,5 mio. kr., og vi manglede en million kr. ved skoleårets start.

Økonomien kan hurtigt ændre sig på en skole som Enghaveskolen.

– Der er tre elever, der er gået ud, og det betyder, at skolen pludselig mister 900.000 kr., og generelt får vi betydeligt færre driftsmidler end lignende skoler i Albertslund og Aarhus.

Men økonomien er ikke bare ramt af aktuelle udsving. Der er gennem årene sket en stærk nednormering af lærerstillinger, forklarer Simone Lægteskov.

– For 10 år siden var vi 30 lærere til 98 elever. I dag er vi 23 lærere til 107 elever.

– Skolen er vokset meget. Før 2001 var vi blevet så mange elever, at Nørrebrojskolen blev bygget. Nu er vi igen flere elever. Der bliver diagnosticeret flere, og de børn, vi får, er mere krævede.

– Jagtvejens Børnehaven blev flyttet ud på Enghaveskolen. De kom med seks børn, men nu er der 36.

LYS FOR ENDEN AF TUNNELEN

Gennem længere tid har Enghaveskolen ønsket en lokalemæssig udvidelse, der svarer til de opgaver, der skal løses, og endelig kan der skimtes lys for enden af tunnelen.

Odense Kommune har anerkendt, at der er behov for nybyggeri. I hvert fald for den del, der angår eleverne. Ikke med hensyn til lærernes forberedelseslokaler og faciliteter.

En udvidelse på 400 m² er på tegnebordet og sat på kommunens Budget 2021.

– Men det har faktisk været en del af trivselsproblemet, siger de to tillidsvalgte.

– For vores skoleleder Jørgen Schoop, der gerne vil være inde over det hele, bruger rigtig meget af sin tid på planlægning og møder i forbindelse med byggesagen. Der har også været noget renovering, som har krævet hans tid, fordi der var en masse byggesjusk.

Skoleleder Jørgen Schoop har i forvejen meget at se til, fordi han er leder for flere personalegrupper med forskellige overenskomster og skal styre to budgetter: skolens og børnehavens.

Simone Lægteskov mener ikke, det er rimeligt at lægge så meget på skuldrene af en leder, som faktisk er god til eleverne.

– Han vil da også gerne se, hvad vi laver ude i klasserne og være med i noget feedbackkultur. Men det pædagogiske drukner i andre opgaver! LærerBladet har henvendt sig til Jørgen Schoop på mail for at høre, om han ville bidrage til nærværende artikel, men han er ikke vendt tilbage.

TID TIL NY ARBEJDSSTIDSAF-TALE

Det er ikke kun lederne, der har travlt.

– Lærerne og pædagogerne og medhjælperne er også hårdt spændt for, siger Birgitte Machon.

Arbejdsmiljørepræsentant Birgitte Machon: - Vi mangler et mødeforum.

– Vores skoleleder er godt klar over, at der er noget ved arbejdsmiljøet, der ikke fungerer. Han vil gerne være med til at drøfte situationen. Vi skal have kortlagt, hvor problemerne er, og hvor der kan ændres ting, og hvad der er vilkårligt, vi ikke kan ændre på.

– Men vi mangler et mødeforum, og tiden til møder skal tages fra andre opgaver, der så ikke løses.

Simone Lægteskov og Birgitte Machon er spændt på at se, hvordan den nye arbejdstidsaftale A20 kommer til at fungere.

– Den kræver meget dialog og fælles forståelse, og der venter vores skole - og alle skoler - en stor opgave. ▀

ENGHAVESKOLEN

Enghaveskolen er en folkeskole i Odense Kommune, der tilbyder undervisning til elever med gennemgribende udviklingsforstyrrelser - de fleste med autisme.

Eleverne kan have vanskeligheder inden for områder som f.eks. kommunikation - sproglig forståelse, sprogligt udtryk - begrebsdannelse, opmærksomhed, koncentration, hukommelse, grovmotorik, finmotorik og sansemotorik

Klasseinddelingen sker ud fra kriterier som alder, faglighed, funktionsniveau og sociale relationer/kammeratskaber.

Der er 23 lærere, ca. 35 pædagoger og medhjælperne og ca. 36 i børnehaven.

KILDE: Enghaveskolen

BUDGET MED SOCIAL PROFIL VEDTAGET

BUDGET 21 // B&U-området - herunder folkeskolen - skal nu ikke længere alene finansiere de store ubalancer mellem budget og forbrug på det specialiserede socialområde. Den store kasse blev åbnet. Men OLF ønsker genopretningsplan for skolen.

Venstres leder, Christoffer Lilleholt (t.v.), på vej til budgetforhandlinger på rådhuset. Budgettet var dog ikke Venstres kop te. Forliget blev indgået mellem Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og De Radikale.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

BERETNING

Det var nok engang det specialiserede socialområde, der kom til at fylde i byrådets forhandlinger om Budget 2021. Området har i længere tid været underfinansieret, og det har i en årrække også belastet driftsmidlerne til folkeskolen, fordi underskuddet skulle dækkes.

Nu har byrådet forsøgt at finde en mere langsigtet finansiel løsning. I budgettet er der efter budgetforhandlingerne afsat 186 millioner i 2021, 170 millioner i 2022 og 150 millioner i 2023 og 2024.

Det specialiserede socialområde dækker blandt andet voksne handicappede, sindslidende eller senhjerneskadede borgere, men også børn, der skal anbringes uden for hjemmet, og udsatte børn og unge.

Mest dramatisk var debatten om salget af Fjernvarme Fyn, som Socialdemokratiet, SF og Radikale Venstre står bag. Der blev udvekslet så uhoviske ord, at byrådet nu har taget samtalekulturen op til debat.

Salget af fjernvarmen sker med henblik på at

skaffe yderligere finansiering til velfærdsområdernes fysiske rammer, som det samlede byråd har besluttet af afsætte 1,8 mia. kr. til hen over 10 år. I det nye budget blev der også afsat 35 millioner kroner til renovering af Odense Stadion, og det fik oppositionen op af stolene.

Renoveringen og moderniseringen af skoler forventes at blive tilgodeset med 500 mio. kr. Der er allerede fundet 400 mio. kr. hen over de næste fire år til det samlede moderniseringsprojekt.

Også sammenlægningen af de to Vollsrose-skoler har fyldt på byrådets dagsordener.

MIDLER TIL ARBEJDET MED INKLUSION

Der blev ikke afsat midler til langsigtede investeringer i folkeskolens drift. Rådkvinde Susanne Crawley (RV) har tidligere givet udtryk for ønsker om at kunne sænke klassekvotienterne i skolen, fremme arbejdet med inklusion og kunne tilbyde flere specialundervisningslærere.

Det tætteste byrådet kom på disse ønsker var, at der af "velfærdsprocenten" blev afsat 6,7 mio. kr. til arbejdet med inklusion.

Der har også fundet en genopretning af budgettet til specialundervisning sted. Området

efterlod tidligere mange skoler med ret store underskud.

Men lærerne og Odense Lærerforening må stadig kigge langt efter investeringer i folkeskolen, der kan give lærerne bedre mulighed for at undervise og løse de øvrige opgaver.

Derfor synes Odense Lærerforeningsformand, Anne-Mette Kæseler Jensen ikke det er et specielt positivt budget.

- Det er dog positivt, at hullet på det specialiserede socialområde er lukket med omkring 100 mio. til B&U.

- Det er et tilbagevendende underskud, der år for år er vokset og i stort omfang har skullet finansieres af skoleområdet - ofte med panikefekt midt i året, fordi den store kasse ikke ville betale. B&U skulle selv finde pengene.

- Vi har gennem lang tid kæmpet for, at det ikke kun var B&U, der skulle dække det, og det er nu lykkedes at få gennemført.

- Derudover afsættes ca. 10 mio. fra skatteøgningen til at dække underskuddet på visitationsmodellen. Og der er også et par småejre. Vi har eksempelvis fået gjort læseindsatsen permanent.

Nu er de økonomiske huller lukket, og nu skal der forebygges, siger lærerformanden.

– Det er afgørende, at der med det næste budget besluttes en genopretningsplan for folkeskolen i Odense.

– Odense vil være en storby. Så skal vi også have en folkeskole, der er en storby værdig. Odense ligger i gennemsnit ca. 100 mio. kr. under de storbyer, vi normalt sammenligner os med – København, Århus, Ålborg.

– Det vil kun kræve ca. 1 % af Odense Kommunes budget at nå op på niveau med de øvrige storbyer. Det er absolut muligt, hvis der er politisk vilje til at ville folkeskolen i Odense. Det tror jeg på, der er, og det er der også en forventning om fra mange sider.

SUSANNE CRAWLEYS AMBITIONER

Den politisk ansvarlige for børn og unge, Susanne Crawley, er glad for forliget.

– Mine ambitioner for at styrke folkeskolen er uforandrede, og noget jeg kæmper for hver eneste dag og hvert år i budgetprocessen. Men der er nogle forudsætninger, som skal være på plads, for at vi kan komme til at lave den fortsatte prioritering af folkeskolen, som jeg ønsker mig – og det synes jeg faktisk er sket med budgetforliget.

Susanne Crawley nævner to forhold: Det specialiserede socialområde og specialundervisningen.

– Vi har en udfordring med stigende aktivitet på det specialiserede socialområde. Vi ser flere børn og unge i Odense, som ikke har det fornødne fodfæste i tilværelsen, og det medfører et øget antal børn og unge i udsatte positioner, som har brug for fællesskabets hjælp.

– Mit store fokus på forebyggelse og tidlig indsats gør, at vi og i høj grad lærerne er blevet bedre til at se disse børn og unge. Vi lyser så at sige med en kraftigere lygte. Dermed stiger udgifterne til dette område.

– Derfor glæder det mig usigelig, at vi med dette budgetforlig har rettet på dette forhold. Det betyder nemlig, at vi kan understøtte de børn og unge, der har allermost brug for det, men også at vi politisk har sat en stopper for den mekanisme, at andre områder – fx. skoleområdet – skal være med til finansiere ubalancerne mellem budget og forbrug på det specialiserede socialområde.

GENOPRETNING AF BUDGET TIL SPECIALUNDERVISNING

For det andet glæder Susanne Crawley sig over at politikerne i år har fået foretaget ”en genopretning af budgettet til specialundervisning”. De seneste par år har det i stigende grad udfordret flere skoler på deres samlede budget.

– Det gjorde vi noget ved i starten af året via Velfærdsprocenten. Vi nåede dog ikke helt i mål, men kan hæve skatteprocenten fra 25,4 pct. i 2020 til 25,43 pct. i 2021. Det giver os ca. 6,7 mio. kr., der er afsat til at fortsætte arbejdet med at styrke folkeskolens arbejde med inklusion.

– Endelig er der afsat godt 4 mio. til læseindsatser i folkeskolen og støtte til børn med sprog og talevanskeligheder. ▲

Anne-Mette Kæseler Jensen prøver inden 1. behandlingen af budgettet at overbevise Mark Grossmann (V) om nødvendigheden af at få udarbejdet en genopretningsplan for folkeskolen i Odense, så den er en storby værdig.

Har byrådet ikke opdaget, at der er indgået en ny arbejdstidsaftale med lærerne?

TEKST & FOTO Erik Schmidt

BERETNING & KOMMENTAR

Den nye arbejdstidsaftale for lærere (A20), der blev indgået i år mellem KL og Lærernes Centralorganisation efter syv lange år uden aftale, er skelsættende, uanset om man kan lide den eller ej.

I princippet er den dog udgiftsneutral. Men skal det lykkes at få den til at fungere kræver den tid. Og tid koster penge.

Der skal bruges mere tid til sikring af forbedelse af undervisningen. Tillidsrepræsentanten har fået en status, der gør, at der skal bruges mere mødetid, og dialogen mellem skoleleder og lærere, der nu bliver overenskomstsikret, er også tidskrævende.

Hvorfor har Odense Byråd ikke prioriteret at bidrage til denne vigtige forudsætning for, at den nye arbejdstidsaftale kan blive en succes?

Det har LærerBladet spurgt rådkvinde Susanne Crawley (RV) og ”børnenes viceborgmester” Tim Vermund (S) om.

UNDGIK BESPARELSER

Rådkvinde Susanne Crawley mener ikke, at Budget 21 og arbejdstidsaftalen har noget med hinanden at gøre.

– Som politiker er det således ikke mig, der

forhandler arbejdstidsaftaler med de faglige organisationer – heller ikke lærernes. Men jeg er bekendt med, at der er aftalt en møderække mellem Odense Lærerforening og forvaltningen, hvor man skal drøfte, hvordan man i Odense bedst omsætter den centrale arbejdstidsaftale.

– Personligt anser jeg dog stadig timerne, hvor lærerne selv tilrettelægger deres arbejde som meget værdifulde.

– Det jeg er allermost glad for, er at der nu er en aftale og ikke en lov.

Tim Vermund forklarer, at han havde fokus på at undgå besparelser i folkeskolen.

– Ved budgetaftalen for 2021 havde vi et meget stort fokus på at finde penge til det voldsomme merforbrug på næsten 100 millioner om året, som var oparbejdet på det specialiserede socialområde. Det er vigtigt at slå fast, at det drejer sig om børn og handicappede, som har både brug for og krav på vores hjælp.

– Havde vi ikke løst den udfordring ved budgettet skulle, vi i Børne- og Unge-udvalget finde midlerne et andet sted i vores budget – blandt andet på skoleområdet. Det er jeg glad for, at vi undgik.

– Vi er selvfølgelig også optaget af at få den nye arbejdstidsaftale til at blive en succes, og jeg håber, at vi kan få hævlet de knaster af, som kommer til at opstå. ▲

AKTUELT
KVARTER

Lærere er ikke blot læringsgeneratorer. De er kulturformidlere i de vigtigste samfundsinstitutioner, vi har. De er agenter for videnskaben, den kritiske tanke og for demokratiet. De er forsvarere for barndommens land, og de er den mur af ansvar og indsigt, som unge kan læne sig op ad i nogle af de vanskeligste år i livet."

Merete Riisager tale ved Danske Underviserorganisationers Samråds konference, 21. 1. 2019

LETTER BYRDEN

Muhammed-tegningerne må og skal være en fast del af pensum i de danske folkeskoler, mener Geeti Amiri.

- Jeg mener, at der overordnet bør være fælles regler eller beslutninger om, hvad der skal indgå i pensum, og med noget, der er så brandfarligt, må vi ikke overlade det til tilfældighederne. Når man kommer ud af folkeskolen, skal man have haft muligheden for at stifte bekendtskab med tegningerne. Det letter også byrden fra den enkelte lærers skuldre. (...)

Lærerstuderende, muslim, debattør, Geeti Amiri i Berlingske, 30. 10. 2020

BUNKEN VOKSER PÅ UNDERVISNINGSMINISTERENS BORD

"Der er dem, der vælger folkeskolen fra til fordel for fri- og privatskoler, men der er også folkeskoler, der er alt for skævt sammensat. Vi skal ikke have én slags skoler med Tommy og Annika-børn, en anden skole kun for Ahmed og Brian og så en tredje for Flora Anemone og Tjalfe", lød det fra Pernille Rosenkrantz-Theil, da hun for første gang holdt tale på Danmarks Lærerforenings kongres i oktober sidste år.

Hvad - om noget - ministeren har tænkt sig at gøre ved den udfordring, er endnu uvist, og der er så vidt vides ikke indledt politiske drøftelser med andre partier.

Det er der så til gengæld lagt op til, at der skal gøres på så mange andre områder. Folkeskole-

reform, inklusionsreform, bevægelse i undervisningen, elevplaner, kvalitetsrapporter, Fælles Mål, nationale test. Bunken på ministerens bord vokser.

Fagbladet Folkeskolen, 9. 10. 2020

UDEN FOR SKOLENS RAMMER

Det falder uden for skolens rammer, hvis man viser tegninger, der støder en bestemt gruppe. Det siger Skoleledernes formand, Claus Hjortdal, til Jyllands-Posten.

- Der vil være skoler, hvor jeg vil sige, at det vil være fejlagtigt, fordi det ikke er vores opgave at provokere.

Skolelederformand Claus Hjortdal refereret i Politiken Skolemonitor, 23. 10. 2020

Hvis jeg skal pege på en selvstændig ting, som jeg tror bidrager til at sænke produktiviteten i den danske folkeskole, så er det, at vi styrer for meget centralt."

Børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil i fagbladet Folkeskolen, 22. 10. 2020

**VICEBORGMESTER
TIM VERMUND ANSAT
PÅ SEDEN SKOLE**

"Jeg skal være lærer igen!

På mandag starter jeg på et nyt eventyr i mit arbejdsliv. Jeg har været så privilegeret at få job på Seden Skole! Og vender efter fire spændende år som uddannelsessekretær i 3F tilbage til folkeskolen og lærergeneringen. (...)"

Viceborgmester Tim Vermunds (S) facebookprofil, 22. 10. 2020

VERDENS BEDSTE ROBOTSKOLE

Forligspartierne er enige om, at den nye skole i Vollsmose skal danne rammen om en kommende robot-skole i Odense. Skolen skal have en klar og stærk profil indenfor STEM-fagene, og allerede på grundskoleniveau være målrettet de naturfaglige og tekniske fag.

Skolen skal udvikles i tæt partnerskab med de lokale robot- og teknologivirksomheder, og de lokale robotmiljøer skal inviteres ind i både skolens strategiske arbejde og den daglige drift. Den nye profilskole indgår også naturligt i det samlede arbejde med at omdanne området til en bydel, der tiltrækker langt flere forskellige mennesker.

Forligspartierne afsætter 25,0 mio. kr. til at udvikle de samlede rammer om en ny profilskole, og de afsatte midler skal bidrage til at lave den bedst mulige skole i Vollsmose med en stærk robotprofil.

(...) I dette arbejde inddrages også mulighederne for at få medfinansiering ind i projekter fra andre aktører bl.a. fonde og virksomheder.

Odense Kommune Orientering fra forvaltning til B&U-udvalgsmøde 27. 10. 2020

PENSIONIST – ELLER SNART PENSIONIST?

I Fraktion 4 hygger vi os i et godt socialt samvær. Vær med og få mere for dit medlemskab af DLF.

**AKTIVITETSKALENDER FOR
FRAKTION 4 – EFTERÅR & VINTER 2020**

NOVEMBER	24. Juletur til Sønderborg Slot, Genforeningsudstilling m.m. Program for turen kan snart ses på hjemmesiden og sendes også pr. mail.
DECEMBER	8. Julemøde. Når dagen er planlagt, kan program ses på hjemmesiden og sendes også pr. mail.

Vi håber ikke Corona spænder ben for aktiviteterne!

- Tilmelding til møder på Skt. Klemensskolen senest fredagen før til: Odense Lærerforening, Klaregade 19, 5000 Odense C eller e-mail: 082@dlf.org
- Tilmelding til ture og rejser ligeledes til Odense Lærerforening, Klaregade 19, 5000 Odense C eller e-mail: 082@dlf.org

Du kan se hjemmesiden med aktiviteter for Fraktion 4 på www.odenselaerereforening.dk/om-olf/pensionister

FRYGTEN SKAL OGSÅ HÅNDTERES!

CORONA OG SKOLEN // Odense Lærerforening har løbende stillet forslag til bedre coronasikring af lærere og pædagoger. Mange er bekymrede. Lærerne skal leve op til lovgivningen, som om alt var normalt, men skolevirkeligheden er langt fra normal.

Lærerformand Anne-Mette Kæseler Jensen med reglementeret udstyr til DLF-kongressen den 22. september.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

BERETNING

Anden bølge af corona-epidemien har ramt verden og Danmark og skolen.

Nu underviser lærerne igen hele klasser med op til 28 elever i samme rum, og det er blevet sværere at forlægge undervisningen til udendørs områder.

-Der er meget lidt plads til børn og unge fyldt med energi og hormoner, siger lærerformand Anne-Mette Kæseler Jensen.

Bekymringerne er store, og mange lærere mangler for en gangs skyld styring.

- Selv om det kun er et begrænset antal lærere og børnehaveklasseledere, der er smittet med virusset, så skal frygten på arbejdspladsen også håndteres, siger Dennis Vikkelsø fra Odense Lærerforening.

Frustrationerne har også været til at få øje på. Retningslinjerne har af mange været oplevet som uklare og skiftende, og det er kun få uger siden, at der var kommuner, der ikke ville acceptere, at utrygge lærere kunne bruge visir eller mundbind.

Men nu er reglerne for brug af værnemidler i skolen ændret, sådan at lærere må bruge visir.

Den 25. oktober blev retningslinjerne igen ændret, så eleverne ikke må blandes på tværs

af klasser - med undtagelse af valghold - og der skal gøres ekstra rent for at forhindre smitten.

HELT UNORMAL SKOLEVIRKELIGHED

- Lærere og pædagoger står ofte med modsatte krav, hvor de på den ene side skal leve op til lovgivningen, som om alt var normalt, og på den anden side agere i en skolevirkelighed, der langt fra er normal, siger Anne-Mette Kæseler Jensen.

Derfor har Odense Lærerforening løbende stillet forslag til initiativer. Senest har foreningen sendt et brev til rådkvinde Susanne Crawley og skolechef Nikolaj Juul Jørgensen, som er identisk med medlemsbrevet fra 8. oktober.

I brevet opridses Anne-Mette Kæseler Jensen 10 forslag, der kan medvirke til at skabe en arbejdsituation, der kan tåles af medarbejderne i længere tid.

Susanne Crawley vil dog ikke uden videre sige ja til forslagene, fordi der er en lokal krisestab, der styrer tingene.

- Vi gør os meget umage med at fremstå samfundsudvalgte uden individuelle meninger, om hvad der er godt at gøre. Derfor ligger alle beslutninger i et centralt beredskab.

MIN HOLDNING IKKE VIGTIGST

- I Odense har vi en krisestyingsstaben der, tager stilling til hvilke forholdsregler og indsæt-

ser, der skal iværksættes for at minimere smittespredningen. Krisestaben er sammensat på kryds og tværs af fagfolk og beslutningstagere fra alle forvaltninger. Det sikrer, at vi har et forum, der har et samlet overblik over coronasituationen og kan koordinere indsatserne på tværs af hele kommunen.

- Tilgangen i Odense Kommune er, at man følger anbefalinger og retningslinjer fra sundhedsmyndighederne.

- Tiden med corona har vist os, at der løbende bliver justeret på retningslinjerne, og jeg ser det som den eneste farbare vej, at man ikke lokalpolitisk eller på den enkelte arbejdsplads skal lægge til eller trække fra, men følge de til enhver tid gældende udmeldinger fra nationalt hold.

- Jeg har selv en enkelt gang afvejet fra dette, da undervisningsministeren under nedlukningen forbød lærere at gå en tur med deres elever i skoven i socialt øjemed. Vi overholdt selvfølgelig loven, men jeg protesterede i mod det, og det blev også ændret. Men helt generelt er en rådkvindes private holdning ikke det vigtigste i en coronatid. ▲

ODENSE LÆRERFORENING'S FORSLAG TIL CORONABESKYTTELSE

Forslaget stammer fra begyndelsen af oktober.

- Skoleleder, tillidsrepræsentant og arbejdsmiljørepræsentant (Trio-samarbejdet) mødes ugentligt for at drøfte coronasituationen på skolen.

- Læreres og børnehaveklasselederes m.fl. forberedelse og administrative arbejde foregår hjemme.

- Møder og fælles forberedelse afvikles virtuelt.

- Elever samles ikke på tværs af årgange og skoler - eksempelvis valgfag.

- Forældremøder og skole-hjem-samtaler udskydes eller afholdes virtuelt.

- Der tilbydes mundbind og visir.

- Styrket rengøring - afsprøjtning af kontakflader, jævnlig rengøring af håndvaske og toiletter mv.

- Lærere og børnehaveklasseledere, der er i risikogruppen, får mulighed for at arbejde hjemmefra.

- Lærere og børnehaveklasseledere, der er bekymrede af personlige årsager, skal i samarbejde med ledelsen finde gode løsninger.

- Der beskrives en procesplan for nødundervisningsmulighed for skoler, hvor der konstateres smittespredning i bekymrende omfang.

Kilde: Odense Lærerforenings medlemsbrev, 8. 10. 20

DET INDRE
 MARKED

Dennis Vikkelsø
 Bagsideredaktør
 DEVI@dlf.org

Du danske sprog...

Sprognævnets ordbog „Nye ord i dansk - 1955 til i dag“ er blevet opdateret med 42 nye opslagsord.

Albuehilsen er et af de nye opslagsord, og det har to betydninger. Den nyeste betydning kan dateres til 2020 og er den hilsen, som vi her under corona-epidemien foretager med albuen i stedet for håndtryk eller knus. Den ældste betydning af albuehilsen er kendt fra i hvert fald 2006 og er et stød med albuen mod en modspiller. Det er et ord, som vi især kender fra fodboldverdenen. Dog nok nærmere som noget ikke helt reglementeret, der kan give et gult kort.

Andre ord der er kommet med i opdateringen, er biased, evighedsbuket, frame, gorpcore, hyggeracisme, kontaktsmitte, O.G./o.g., railboard, rewilding, skovbadning, strikkecafe og sølvpapirshat.

Kilde: Dansk Sprognævn.

Se her listen med de nye opslagsord her:

Den komplette liste over nye opslagsord:

- 2.0	- framing	- rewilde
- albuehilsen	- gorpcore	- rewilding
- athleisure	- hack	- shinrin yoku
- ATV/atv	- hotspot	- skovbadning
- biased	- hyggeracisme	- skud ud til
- blondie	- klasse loft	- smittetryk
- cancel culture	- kontaktsmitte	- social distancering
- captcha	- kontakttal	- SRP/srp
- chufa(-)	- kulturel oversættelse	- strikkecafe
- disclaimer	- mime	- superspredere
- driveingudstjeneste	- naturnationalpark	- sølvpapirshat
- evighedsbuket	- O.G./o.g.	- techgigant
- flokimmunitet	- pakkeshop	- tjekke ud
- frame	- railboard	- videomøde

Odense Lærerforening
 Klaregade 19, 2. sal
 5000 Odense C
 Tlf. 6612 6890
 O82@dlf.org
 Odsenslaererforening.dk

Claus Holm Thomsen
 Chefkonsulent

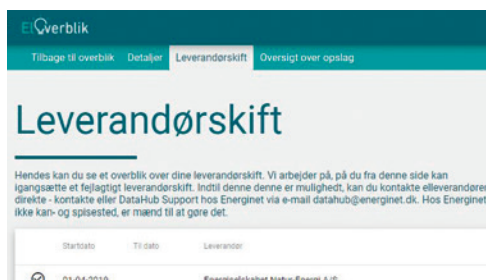
Bo Tryggedsson
 Konsulent

Tine Skov Hansen
 Sekretær

Mette Lund Kieler
 Sekretær

Bare rolig! Der er mænd til at gøre det.

Skide amatører!